

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.191/2019/13.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

. Gáspár Mónika előadó bíró

. Csőke Andrea bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Marczingós Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Halápi Dóra Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 20.Gf.40.468/2018/7-I. számú részítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Fővárosi Törvényszék 34.G.43.643/2016/31. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak külön felhívásra 960.500 (kilencszázhatvanezer-ötszáz) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2017. október 16-án hitel- és zálogszerződés megnevezéssel kötött szerződést az alperessel, amelyben az alperes lakásépítés finanszírozására 63.000 CHF összegű hitel rendelkezésre tartását, abból a szerződésben meghatározott feltételek teljesülése esetén legfeljebb 9.000.000 Ft összegben kölcsön folyósítását vállalta. Megállapodtak a felek, hogy a felperes részére 2008. október 10-ig rendelkezésre tartott hitelösszegeből a kölcsön

folyósítása a lehívott devizaösszeg átváltásával, a folyósításkor érvényes deviza vételi árfolyamon átszámítva forintban, az építkezés készülségi fokához igazodóan részletekben történik a folyósítási feltételek szerint (5.1., 5.2. pontok); a felperes a kölcsön törlesztésére - a tőkére biztosított türelmi időszak mellett - havonta, az elszámolási napokon kamatperiódusonként svájci frankban meghatározott törlesztőrészletekben, forintszámláról az alperesnek az esedékességet megelőző harmadik üzleti napon érvényes deviza eladási árfolyamán számított forintösszegben volt köteles (6.2., 6.5. pontok).

- [2] Tartalmazta a szerződés a hitel futamidejét és lejáratát (240 hónap, 2027. október 10.), a hiteldíj elemei között az induló kamat mértékét (2,9%), a teljes hiteldíjmutató mértékét (4,21%), a kamat kamatperiódusonként változó jellegét, a kamatperiódusok időtartamát (3 hónap), az első négy kamatperiódusra vonatkozó kedvezménnyel. A szerződés 9.4. pontja rögzítette a felperes nyilatkozatát arról, hogy az alperes 9.3. pontban megnevezett üzletszabályzatainak tartalmát megismerte, az abban írtakat elfogadja.
- [3] A felperes 2007. október 16-án külön iratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot, majd a hitel- és zálogszerződésben vállalt kötelezettségeiről - a kockázatfeltáró nyilatkozatra kiterjedően - közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatot tett.
- [4] A felek a szerződésüket 2007. október 25-én módosították, amely a kölcsön folyósítási feltételeit érintette.
- [5] Az alperes a tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben külön törvényben meghatározott elszámolási kötelezettségének eleget tett.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes keresetében a fenti hitelszerződés létre nem jöttének megállapítását, valamint a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánításával annak megállapítását kérte, hogy az alperessel szemben fennálló tartozása 2.682.228 Ft. Hivatkozott a jogügylet érvénytelenségére is jóerkölsbe ütköző jellege, az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás hibája miatt.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a deviza alapú nyilvántartás tisztességtelensége miatti érvénytelenség tárgyában előterjesztett kereseti kérelem vonatkozásában hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot ebben a körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] A jogerős részítélet indokolása szerint az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezéséhez az vezetett, hogy az elsőfokú bíróság nem döntött a deviza alapú nyilvántartás tisztességtelenségének

megállapítására irányuló keresetről, amellyel megsértette a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 213. § (1) bekezdését.

- [11] Az érdemi felülbírálat körében osztotta az ítélőtábla az elsőfokú ítélet indokait az érvénytelenség kérdésében. Kiemelte, hogy a felperes a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdése alapján arra hivatkozással állította a felek közti szerződés semmisségét, hogy akarata forint alapú, míg az alperesé deviza alapú szerződés megkötésére irányult, emiatt a felek között nem volt konszenzus a szerződés lényeges kérdésében, a szerződés sem jött létre. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1) és (2) bekezdései, valamint a 207. § (1) bekezdése alapján leszögezte az ítélőtábla, hogy a szerződési jogban érvényesülő nyilatkozási elv értelmében a szerződő felek egymás felé kifejezett - a másik fél tudomására hozott - akaratnyilatkozata a döntő, függetlenül attól, hogy a nyilatkozó fél tudatosan, avagy tévedésből, gondatlanságból tesz a tényleges akaratától eltérő nyilatkozatot. Az rPtk. a konszenzuál szerződés elvi alapján áll, ami azt jelenti, hogy a szerződés létrejöttéhez - abból kötelem keletkeztetéséhez - a felek egybehangzó akaratelhatározása, valamint annak egyező és kölcsönös kinyilvánítása szükséges. A felperes a perbeli szerződés aláírásával kifejezte akaratnyilatkozatát arra, hogy a szerződés megkötésre kerüljön az ott rögzített feltételekkel és tartalommal; a feltételek kiterjedtek a deviza alapú szerződés megkötésére és az ügylet árfolyamkockázatának vállalására is. A szerződés nem azonos ugyan az azt magában foglaló okirattal, azonban az írásban tett okirati előadásnak, a felek elfogadó nyilatkozatának ügydöntő jelentősége van a szerződés tartalmi meghatározása során.
- [12] A felperes hivatkozott a forintösszeg, a kamat és a futamidő egyedileg megtárgyalt jellegére, minden más kikötés tekintetében pedig arra, hogy általános szerződési feltételnek minősülnek, amelyekkel kapcsolatban nem állapítható meg a szerződés részévé válásuk, a felek szerződése így forintösszegre jött létre. Az ítélőtábla rámutatott az rPtk. 205/A. (1)-(3) bekezdései alapján, hogy adott esetben az összes lényeges szerződéses feltétel egyetlen szerződési okiratba szerkesztve jelenik meg, a rögzítés módjának azonban közömbös az általános szerződési feltételként való minősítés szempontjából. A vizsgált szerződés egyes feltételei közül a forintösszeg, a devizaösszeg, a futamidő nyilvánvalóan nem több szerződés megkötésére alkalmas kikötések, ennél fogva nem általános szerződési feltételek, míg a szerződésben szereplő többi, egyedileg meg nem tárgyalt feltétel általános szerződési feltételnek minősül. Az rPtk. 205/B. § (1) bekezdése ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel részévé váljon a felek megállapodásának, azt kívánja meg, hogy a vizsgált feltételeket a másik szerződő fél megismerje, avagy számára a szerződéses feltételeket alkalmazó fél a megismerésüket lehetővé tegye.

Hangsúlyozta a másodfokú bíróság, hogy amennyiben az általánosnak tekinthető feltétel magában a szerződés szövegében található, tartalmát a szerződő fél teljes terjedelmében megismerhette (BH2003. 15.). Mindebből következően megállapítható volt a perbeli esetben, hogy az alperes lehetővé tette a felperes számára az általános szerződési feltételnek minősülő, magába a szerződésbe foglalt kikötések megismerését, elfogadásukról a felperes a szerződés aláírása előtt dönthetett. A felperes a szerződést aláírta, aláírásával a szerződéses feltételeket kifejezetten elfogadta, így az általános szerződési feltételek részévé váltak a felek megállapodásának.

- [13] Kitért arra is az ítélőtábla, hogy adott ügyben nem volt alkalmazható az rPtk. 205/C. §-ának szabálya, mivel nem merült fel az általános és az egyedileg megtárgyalt szerződéses feltétel egymástól eltérő jellege.
- [14] A felek a kereset alapjául megjelölt szerződéssel két jogügyletet, egy hitel- és egy kölcsönszerződést hoztak létre. A hitelszerződésben az alperes a megjelölt összegben hitelkeret rendelkezésre tartását, nem pedig kölcsön azonnali nyújtását vállalta. A hitelkeret kimerítésével - a kölcsön tényleges nyújtásával - a hitelszerződés megszűnik, a felek között kölcsönjogviszony jön létre, amelyet a kölcsönszerződésre vonatkozó szabályok szerint kell elbírálni. A deviza alapú kölcsönszerződés lényegét az ún. kirovó és lerovó pénznemek eltérése adja; az adós tartozása devizában keletkezett, a kölcsön folyósítására, törlesztésére pedig forintban került sor. A kölcsön a szerződés megkötésekor kétféleképpen határozható meg: a felek összegeként vagy a választott devizanemben jelölték meg a kölcsön összegét, amely esetben a folyósítás időpontjában irányadó árfolyam határozta meg az adósok részére ténylegesen folyósított kölcsön forintösszegét, vagy pedig azt a forintösszeget jelölték meg szerződésükben, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. A 6/2013. PJE jogegységi határozat mindkét meghatározási módot alkalmasnak tekinti a kirótt tartozás egyértelmű meghatározására. A felek szerződése a kölcsön összegét a lerovó pénznemben rögzíti, tartalmazza ezen felül azt is, hogy a folyósítás forintban a folyósításkori devizaárfolyamon számítottan történik. A felek szerződése a kölcsön tárgyának meghatározása körében megfelelt az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában írtaknak.
- [15] Rögzítette az ítélőtábla, hogy maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróságnak a nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközéssel kapcsolatos jogi álláspontjával. A fellebbezésre tekintettel azt emelte ki a 6/2013. PJE jogegységi határozat alapján, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés mint szerződéstípus önmagában amiatt, hogy a kedvezőbb kamatmérték ellenében az árfolyamkockázat az adósnál jelentkezik, nem ütközik jogszabályba, sem nyilvánvalóan a jóerkölcsbe, nem tekinthető uzsorás szerződésnek, nem irányul

lehetetlen szolgáltatásra és nem is színlelt szerződés. A felperes a szerződés jóerkölcsbe ütköző jellege alapjául azon felül, hogy önmagában a szerződéstípusból következett a jóerkölcs követelményének sérelmére, egyéb érvet nem hozott fel, ezért a bíróságnak a rá kötelező jogegységi határozat alkalmazásával a keresetet ebben a részében el kellett utasítania. Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése szerint a jogegységi határozat mindkét fokon eljáró bíróságot kötötte, a másodfokú bíróság a kötelező határozat tartalmát nem bírálhatta felül.

- [16] Megjegyezte végül a másodfokú bíróság, hogy a részítélettel elbírált kereset nem irányult szerződéses feltétel tisztességtelenségének megállapítására, ezért nem volt arra vonatkoztatható a fellebbezés hivatkozása a C-51/17. számú határozatra, a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) rendelkezéseire.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezésével - tartalma szerint - elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének helytadó döntés meghozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra és új határozat hozatalára.
- [18] Állította, hogy az ügyben eljáró bíróságok a keresetet érdemben nem bírálták el, indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Rámutatott, hogy a szerződéses feltétel tisztességtelensége - amelynek vizsgálatára az ítélőtábla kötelezte az elsőfokú bíróságot - az Európai Unió Bíróságának C-51/17. és C-118/17. számú ítéletei szerint az egész szerződés érvénytelenségéhez vezet, az utóbbi határozattal vizsgált semmisségi ok ismert volt a bíróságok előtt, a semmisségi okot az érvénytelenségi kereset elbírálása során figyelembe kellett volna venni.
- [19] A kölcsönszerződés létrejöttét eredményező jogi jelentőségű tények számbavételével kifejtette, hogy amennyiben a hitelező általános szerződési feltételből vezeti le az általa érvényesített jogot - az adóssal szemben támasztott követelését -, amelyet a fogyasztó arra hivatkozással utasít vissza, hogy az nem vezethető le a felek szerződéséből, a fogyasztó erre nézve kéri a bíróság ítéletét. Az rPtk. 205. §-ára, 207. § (5) bekezdésére, 205/A. § (2) bekezdésére, 205/B. § (1) bekezdésére, valamint az rPp. 139. §-ára és a 3. § (3) bekezdésére utalással állította, hogy az általános szerződési feltételt állító, azt kidolgozó félként az alperest terhelte a perben annak bizonyítása, hogy létezett általános szerződési feltétel, annak mi volt a tartalma, lehetővé tette a másik fél számára a megismerhetőségét, végezetül pedig, hogy azt a címzett kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Az esetleges ellentmondás - az általános és az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel közti eltérés - az rPtk. 205/C. §-ának alkalmazásával oldható fel, a megtett nyilatkozatok értelmezésére pedig az rPtk. 207. § (1) és (2) bekezdései alkalmazandók. A DH-törvények hatálya

egyedül a törvények hatálya alá vont két általános szerződési feltételre terjed ki, más általános szerződési feltételre, illetve egyedileg megtárgyalt feltételre nem. A perben a felek egyértelmű szerződéses akaratát és az akaratukhoz társítható hatályosult jognyilatkozatokat kellett feltárni.

- [20] Kiemelte az Európai Unió Bíróságának a C-118/17. számú ügyben hozott ítéletéből, hogy a tisztességtelen szerződési feltétel nem jelent kötelezettséget a fogyasztóra, a feltételt úgy kell értelmezni, hogy joghatást nem válthat ki; a fogyasztó a teljes szerződés érvénytelenségével azonban nem kerülhet megoldhatatlan helyzetbe.
- [21] Állította a forint kölcsönösszegre, a futamidőre és az ellenszolgáltatásként havonta fizetendő forintösszegek szerződéses feltételei egyedi megtárgyaltságát. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy deviza alapú hitelnél nem a forintösszeg egyedileg megtárgyalt jellege, hanem az a kérdés, hogy az értékállandósági kikötés részévé vált-e a felek szerződésének a 6/2013. PJE jogegységi határozat szerint. A szerződés fő tárgya (rPtk. 523. §) tekintetében a fogyasztó a nevesített forintösszeget, a hitelező az általános szerződési feltételeket, az abban jelentkező értékállandósági kikötést tekinti relevánsnak és irányadónak, konszenzusuk hiányában a szerződés nem jön létre. A lényeges szerződési feltételekben való megállapodás hiányát az rHpt. 213. § (1) bekezdése semmisségi okként szabályozza, egyéb, törvényben nem nevesített esetben a szerződés létre nem jöttét jelenti.
- [22] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1. törvény) 3. § (1) bekezdése alapján állította, hogy az árfolyamrés alkalmazására vonatkozó semmis szerződési feltétel tekintetében az alperes nem hivatkozott egyedi megtárgyaltságra. A DH1. törvény és 2/2014. PJE határozat ellentétes az uniós joggal, az Európai Unió Bíróságának hivatkozott ítéletével is, mert megfosztotta a fogyasztót a megdönthetetlen törvényi vélelemmel szabályozott szerződési feltétel semmissége alapján az eredeti állapot helyreállításának választásától. A különmemű árfolyamok elhagyásával az alperes blankettájának tartalma szerint nem határozható meg sem a kölcsön, sem a törlesztőrészletek összege, a szerződés teljesíthetetlenné vált.
- [23] Rámutatott, hogy az alaki érvénytelenségi ok jogcíme az rHpt. 210. § (1) bekezdése, általános jogtudományi értelemben vett érvénytelenségi ok az rPtk. 200. § (2) bekezdése. A felperes a jogkövetkezmények orvoslását kérte, amelynek jogcíme az rPtk. 193. § (1) bekezdése, 195. § (1) bekezdése, 196. § (1) bekezdése, 361. § (1) bekezdése, az érvénytelenség pedig az rPtk. 237. § (1) és (2) bekezdése szerint volt orvosolható.
- [24] Álláspontja szerint tévesen következtetett a jogerős ítélet a felperes hatályosult akaratnyilatkozatára a szerződésben írt tartalommal. A szerződés elvont fogalmával szemben az okirat

bizonyítási eszköz, amely egyedül azt igazolta, hogy a felperes azt aláírásával látta el. Az okiratot a fogyasztó előzőleg nem látta, tartalmát a hitelező határozta meg, ezért a felperes aláírása a jognyilatkozatát nem igazolta. Nem támasztották alá a peradatok a jogerős ítélet arra vonatkozó megállapítását sem, hogy a felek között két jogügylet, egy hitel- és egy kölcsönszerződés jött létre. Az rPtk. 522. § (1) bekezdése szerinti hitelszerződés a kölcsönszerződés előszerződésének tekintendő. Az egyoldalú nyilatkozat, amellyel a fogyasztó a kölcsön összegét lehívja, nem változtathatja meg a szerződés tartalmát, a meghatározott keretek között a kötelmet, a szerződés tartalmát tölti ki.

- [25] Megjegyezte, hogy az alaki keresethalmazatban előterjesztett keresetek részítélettel nem voltak részekre bonthatók. Kifogásolta végül az ügyben eljáró bíróságok jogi álláspontját a jóerkölsbe ütközéssel kapcsolatban is, amellyel a törvénykezés devalválta a jóerköls szintjét.
- [26] 2019. december 17-i iratában indítványozta a felperes a felülvizsgálati eljárás felfüggesztését, az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatali eljárás szükségessége miatt.
- [27] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős részítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [28] A Kúria mindenekelőtt azt rögzíti, hogy a tömeges megbetegedést okozó humánjárvány okán a 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzet idején irányadó volt a felülvizsgálati eljárásban az Alaptörvény 53. cikk (1) és (2) bekezdése alapján veszélyhelyzetben megalkotott 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Veir.) a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről. A Veir. a polgári peres eljárásra vonatkozó rendelkezések eltérő alkalmazása körében a fellebbviteli jellegű perorvoslati kérelmek – a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem – elbírálását főszabályként tárgyaláson kívül rendelte el, azokban az ügyekben is, ahol a másodfokú bíróság vagy a Kúria a perrendi szabályok szerint korábban előterjesztett kérelem alapján intézkedett már a tárgyalás kitűzéséről [29. § (1) és (2) bekezdés].
- [29] A felülvizsgálati eljárás rPp.-ben megadott korlátai és a felülvizsgálati tárgyalás sajátosságai alapján rámutat a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerősen lezárt pernek, bizonyítás felvételének az eljárásban nincs helye, a felülvizsgálati kérelem az előterjesztésére szabott határidő leteltét követően nem változtatható meg, nincs lehetőség a felülvizsgálati tárgyaláson sem a kérelem módosítására, kiterjesztésére a jogerős ítélet nem támadott részére [rPp. 273. § (5) bekezdés, 274. § (4) bekezdés, 275. § (1) bekezdés].
- [30] A jogvita nyilvános tárgyaláson történő elbírálásához fűződő jog – amelyet az rPp. alapelvi jelentőséggel ismer el – nem kizárólagosan

és feltétlen érvényesüléssel hatja át a peres eljárást, miként az az rPp. 5. § (1) bekezdéséből - összhangban az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk (1) bekezdésével - világosan kitűnik. A feleknek nem csak az rPp.-ben, de az Egyezményben is egyenrangúként elismert joga az ügyük nyilvános tárgyalása mellett az, hogy a bíróság a jogvitát ésszerű időn belül bírálja el [Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdés, rPp. 2. § (1) bekezdés].

[31] Mindezeket tekintetbe véve rendezte a Veir. a bírósági tárgyalások szabályait a veszélyhelyzet ideje alatt, ideértve az elsőfokú eljárás, kiemelten az érdemi tárgyalás külön szabályait, továbbá, hogy a bizonyítás felvételével nem járó felülvizsgálati tárgyalásokat a kormányrendelet alapesetben nem tette megterthetővé.

[32] Az előzőekben kifejtettekből együttesen következik, hogy tévesen hivatkozott a felperes a veszélyhelyzet hatálya alatt az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkének megsértésére - a nyilvános tárgyalás tartásához fűződő jogának sérelmére - a felülvizsgálati tárgyalás elmaradása miatt. A feleknek a Kúria külön felhívásától számított tizenöt napon belül előadható, a tárgyalás tartására irányuló közös kérelme nélkül [Veir. 29. § (3) bekezdés] nem volt helye a felülvizsgálati kérelem tárgyalás tartásával történő elbírálásának.

[33] Rámutat egyúttal a Kúria, hogy a felperes nem adott elő megfelelő érvelést arra, hogy a felülvizsgálati tárgyalás elmaradásával - a tárgyaláson való jelenléte és ott szóbeli nyilatkozattételének biztosítása nélkül - eljárási jogai miként tekinthetők csorbultnak az adott felülvizsgálati eljárásban. A felperes az ügyre konkretizált tartalommal nem hivatkozott arra, hogy az általa sérelmesnek tartott külön eljárásrenddel összefüggésben melyik az a nyilatkozat vagy egyéb eljárási cselekmény, amely az eljárási jogok jóhiszemű és rendeltetésszerű gyakorlásának rendjében [rPp. 8. § (1) bekezdés] megghiúsult a felülvizsgálati eljárásban.

[34] A Kúria - a jelen eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértések mellett - nem találta indokoltnak, ezért mellőzte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését és az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését [rPp. 155/A. § (1)-(3) bekezdés].

[35] Azon túl, hogy a felperes által megjelölt döntéshozatali eljárások mindegyike - a C-483/16. számú ügy a 2018. május 31-i, a C-51/17. számú ügy a 2018. szeptember 20-i, a C-118/17. számú ügy a 2019. március 14-i ítélettel - befejeződött, a jogerős részítélettel elbírált kereset tárgya, a felülvizsgálati eljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok köre, valamint a felülvizsgálati eljárás keretei miatt nem volt jelentősége azoknak a jogkérdéseknek, amelyek a felülvizsgálati eljárásban érdemben vizsgálható jogszabálysértéseken kívül irányultak a fogyasztóvédelmi rendelkezések értelmezésére. Az árfolyamkockázat viselésével és a semmisség hivatalbóli észlelésével összefüggésben, továbbá a DH-törvényekkel rendezett tisztességtelen szerződéses feltételek

érvénytelenségét, közelebbről az érvénytelenségnek az rPtk. és a DH-törvények szerint lehetséges jogkövetkezményeit tekintve megalapozatlanul érvelt a felperes az előzetes döntéshozatal szükségességével.

- [36] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt nem találta jogszabálysértőnek.
- [37] Előrebocsátja a Kúria, hogy az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében - miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte - a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet - vonatkozó részében - a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme - egyebek mellett - a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet - az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően - konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfeleljen a jogszabálysértés szöveges körülírásának.
- [38] Az rPp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a Kúria a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt, vagyis, ha a jogszabálysértés tényének megfelelő szöveges előadása alapján meg lehet állapítani, hogy a kérelem előterjesztője a kérelemben tévesen írtak helyett milyen jogszabályhely megsértésére kívánt valójában hivatkozni. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.
- [39] Az előzőekben kifejtettekre figyelemmel, tartalmi hiányosságánál fogva - a megsértett konkrét jogszabályhely megjelölésének

elmaradása miatt - nem vizsgálta érdemben a Kúria a felülvizsgálati kérelem hivatkozásait a semmisség hivatalbóli észlelésével, a részítélet eljárásjogi feltételeinek hiányával, az indokolási kötelezettség megsértésével, a jóerkölcsbe ütközésen alapuló semmisséggel, a bizonyítékok okszerű, avagy iratellenes mérlegelésével, továbbá a jogegységi határozatok jogsértő jellegével és alkalmazásával összefüggésben. A felperes a felsorolt jogszabálysértésekhez kapcsolódóan nem jelölte meg a megfelelő anyagi jogi jogszabályhelyet, sem pedig az rPp.-nek az általa előadott eljárásjogi jogszabálysértésekhez igazodó, az ügyben sérült konkrét szabályait.

- [40] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási szabálysértéseket illetően leszögezi a Kúria az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján, hogy eljárási szabály megsértése miatt kizárólag az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró jogszabálysértés esetén lehetséges a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése. Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem az ügyben megvalósult és az előzőek szerint értékelhető eljárási szabálysértésként az rPp. 139. §-ában foglalt rendelkezésen keresztül az rPp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére.
- [41] A rPp. 3. §-ának (3) bekezdése értelmében a bíróságot a felek részéről a kereset és az ellenkérelem alapjául tett, az ügyben irányadó anyagi jogszabályok szerint releváns, egyúttal a másik fél által vitatott tényállításokkal kapcsolatban terheli a bizonyítási kötelezettség kiosztása, amelynek alakszerű teljesítését befolyásolhatja az a körülmény is, hogy adott ügyben a fél kellőképpen tisztában van-e a rá háruló bizonyítási kötelezettséggel.
- [42] Jelen ügyben - a felperes álláspontjától eltérően - rendelkezésre állt az alperes védekezése alapjául tett tényállítása. Annak ellenére, hogy maga a keresetlevél nélkülözte ebből a szempontból az ügyre konkretizált egyértelmű és értelmezhető tartalmat - amelyet az alperes megalapozottan jelzett is a 2015. május 27-i iratában - a perben tartott első érdemi tárgyaláson az alperes nyilatkozott a szükséges körben; 2015. május 28-án előadta, hogy a felek között a csatolt iratban rögzített tartalommal, az általános szerződési feltételekre kiterjedően jött létre szerződés 63.000 CHF folyósítására; nyilatkozatát a 2015. szeptember 22-i tárgyaláson tovább pontosította, egyúttal tagadta, hogy szerződéses akarata forint alapú kölcsönszerződés megkötésére kiterjedt volna. Az alperes ellenkérelmével meghatározhatóvá váltak a bizonyításra szoruló tények és az egyes felek bizonyítási kötelezettsége. Az elsőfokú eljárásban 28.P.300.906/2015/10. számon felvett tárgyalási jegyzőkönyv a per akkori állása szerint bizonyítást igénylő valamennyi elemre nézve meghatározta a bizonyítás kötelezettségét [rPp. 3. § (3) bekezdés]; a bíróság a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételekre kiterjedő létrejöttének igazolását az alpereshez telepítette - ahogy azt maga a felülvizsgálati kérelem is helyesnek tartotta -, a felperes

bizonyítási kötelezettségét pedig a szerződés általa állított érvénytelenségére, jóerkölcsbe ütköző jellegére határozta meg.

[43] Az ügy érdemét tekintve megállapította a Kúria, hogy az ügyben eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül következtettek a felek közti hitel- és kölcsönszerződés érvényes létrejöttére a csatolt iratokban rögzített tartalommal. Az elsőfokú eljárásban rendelkezésre bocsátott iratokból – idetartozóan a 2007. október 16-án kelt, valamennyi fél részéről aláírt szerződésből, a felperes közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozataiból – megállapítható, a szerződő felek között valamennyi lényeges kérdésre kiterjedően a hitel- és a kölcsönszerződés az írásban rögzített tartalommal létrejött [rPtk. 522. §, 523. §, 205. § (1) és (2) bekezdés, 207. § (1) bekezdés, 218. § (1) bekezdés], a kölcsönszerződés megfelelt az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban megfogalmazott elvárásnak is.

[44] Itt tér ki arra a Kúria, hogy a hitel- és kölcsönszerződések az rPtk. 522-523. §-a értelmében ugyan markánsan elhatárolható tartalmú szerződések, a gyakorlatban azonban – miként a perbeli szerződés esetében is – összekapcsolódnak, ezáltal nehezen elválaszthatóak. Egzakt elhatárolásuknak nem volt jelentősége a perben a részítélettel elbírált jogkérdések megválaszolásához. A bíróság döntését igénylő jogvita lényege ugyanis abban állt, hogy a felperes adósként olyan konstrukcióban szerezte meg idegen pénz időleges használatának a jogát, amelyben a kirovó és a lerovó pénznem eltér. A felek szerződése a tényállási részben kiemelt rendelkezésekben (5.1., 5.2., 6.2., 6.5. pontok) úgy határozta meg a folyósítandó kölcsönt, továbbá az adós pénztartozását egyaránt, hogy a felek esedékességkor annyit fognak forintban fizetni (leróni), amennyi megegyezik a svájci frankban meghatározott fizetési kötelezettségükkel (6/2013. PJE határozat III/1. ponthoz tartozó indokolás).

[45] Jogszabálysértés nélkül foglalt állást a jogerős részítélet a felek közti szerződés megkötésekor az annak részévé vált általános szerződési feltételekről. Az rPtk. 205/B. §-ának az ügyben releváns (1) bekezdéséből, valamint a 205/A. §-ának (1)-(3) bekezdéseiből együttesen következik, hogy ahhoz, hogy az egyik szerződő fél által kidolgozott általános szerződési feltétel részévé váljon a szerződő felek megállapodásának – a felülvizsgálati kérelem gondolatmenetétől eltérően, nem a feltétel külön megtárgyaltsága, hanem – pusztán az előre kidolgozott szerződési feltételek tartalmának megismerése és elfogadása szükséges a másik fél részéről. Az rPtk. 205/A. § (1)-(3) bekezdése értelmében ahhoz, hogy valamely szerződési feltétel általános szerződési feltételnek minősüljön, egyfelől az szükséges, hogy az egyik fél több szerződés megkötése céljából egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre meghatározza; szükséges ezen felül az is, hogy az így meghatározott feltételeket a felek egyedileg nem tárgyalták meg. Az így kidolgozott általános szerződési feltétel a konkrét szerződés tartalmává váláshoz sem igényel egyedi megtárgyaltságot, sem az

adott szerződéses tartalom érdemi befolyásolásának lehetőségét, sem pedig a felülvizsgálati kérelem álláspontjának megfelelő, az adott feltételre kiterjedő konkrét, egyediesített elfogadást. Az egyik fél által egyoldalúan meghatározott általános szerződési feltétel alapesetben - ha nem tartozik külön figyelemfelhívó tájékoztatás hatálya alá, amelyre jelen perben nem merült fel adat - azáltal, hogy tartalmának megismerése és elfogadása megállapítható a másik fél részéről, részévé válik a felek megállapodásának [rPtk. 205/B. § (1) bekezdés]. Jelen ügyben mindez a külön iratba foglalt általános szerződési feltételek (üzletszabályzat) tekintetében a felperesnek a szerződés 9.4. pontjába foglalt nyilatkozatával igazoltan teljesült. Megállapítható ezen felül - miként azt a jogerős részítélet helytálló indokolással levezette -, hogy az aláírt szerződés szövegében található, általános szerződési feltételnek minősülő kikötéseket is megismerhette a felperes a szerződés aláírása előtt, tartalmukat megfontolhatta, dönthetett az elfogadásukról, amely a szerződés aláírásával megtörtént.

- [46] A felülvizsgálati kérelem hivatkozásával ellentétben a vizsgált kölcsönszerződésben alkalmazott konstrukció - a forintban folyósított kölcsön kikötött devizában (CHF) való megállapítása és nyilvántartása, majd a devizában így nyilvántartott kölcsön forint ellenértékének törlesztésére vonatkozó szabályozás - nem zárta ki a felek közti jogügylet deviza alapú jellegét, nem vezetett eltérő szabályozási tartalomhoz az egyes szerződéses feltételek között, amely felvetette volna az rPtk. 205/C. §-ának alkalmazását.
- [47] A deviza alapú hitel- és kölcsönügyletek lényegadó sajátossága, hogy az adós tartozása - az rPtk. 231. §-a szerint megengedetten - devizában keletkezik, a folyósításra és a törlesztésre pedig forintban kerül sor. A deviza alapú hitelezés konstrukciója - ennél fogva a felek közti szerződés mindennek megfelelő szabályozási tartalma - annak az elvárásnak felel meg, hogy a fogyasztó kifejezett szándéka szerint forintban jusson kölcsönhöz és tartozását is forintban fizethesse vissza, ugyanakkor kamatfizetési kötelezettsége a szerződéskötés idején jellemző forintkölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen. Deviza alapú kölcsönszerződéseknél a kölcsönösszeg meghatározásának két tipikus, az rPtk. 523. §-ának megfelelő módja közül az egyik szokásos meghatározási mód a kölcsön devizában való meghatározása úgy, hogy a szerződés egyéb rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, a devizát a szerződésben meghatározott időpontban, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon kell átszámítani forintra és ezt a forintösszeget folyósítja a pénzügyi intézmény, az adósnak pedig a kölcsönadott devizának megfelelő, a szerződésben meghatározott devizaárfolyamon átszámított forintösszeget és annak járulékait kell visszafizetnie az egyes törlesztési időpontokban. A másik szokásos meghatározási mód szerint pedig a kölcsönt forintban határozzák meg, a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű viszont, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, nyilvántartásra és elszámolásra a szerződésben meghatározott

időpontban, az ott meghatározott devizaárfolyam figyelembevételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie a mindenkor (az egyes törlesztő részletek esedékességekor) irányadó devizaárfolyamon számítva (6/2013. PJE, 1/2016. PJE jogegységi határozatok).

[48] A felek közti szerződés a hitelkeret CHF-ben megadott adatán túl, a folyósítandó kölcsön összegét az adós finanszírozási igénye szerint forintban határozta meg, mind végösszegét, mind az egyes részösszegeket tekintve, miáltal a perbeli szerződés a kölcsön meghatározása során a forintösszeget tekintette kiindulópontnak. Kétségtelenül kitűnik ugyanakkor a további szerződéses rendelkezésekből az is, hogy a kölcsön megállapítása - nyilvántartása és elszámolása - a kikötött devizában történik, amelyet a felperesnek forintban kell törlesztenie (5.1., 5.2., 6.2., 6.5. pontok).

[49] A perbeli kölcsönszerződés tartalmának meghatározottsága - amelyet a felülvizsgálati kérelem a kölcsön összege és a törlesztőrészletek szempontjából egyaránt kifogásolt - az 1/2016. PJE jogegységi határozat irányadó szempontrendszer szerint megfelelt a deviza alapú kölcsönszerződéssel szemben az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban írt követelményeknek. Az írásba foglalt szerződés alapján kiszámítható a forintban (lerovó pénznem) meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke a folyósításkor irányadó árfolyam figyelembevételével. Megállapítható volt ezen felül az is, hogy a szerződés a megfelelő számítási mód szabályozásán keresztül, ugyancsak kiszámítható módon tartalmazta a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. Megjegyzi egyúttal a Kúria, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések konstrukciójából következik - miként arra az 1/2016. PJE jogegységi határozat II/2. pontjához tartozó indokolás is rámutatott - az átszámítási árfolyam szerződéskötést követő realizálása a szerződéskötést követő folyósítás ténye miatt, ebből következően az, hogy a kölcsönösszeg egzakt módon, számszerűen mindkét pénznemben nem határozható meg a szerződéskötés idején. Megfelelően irányadó az előző megállapítás a devizában nyilvántartott tartozás törlesztőrészletei tekintetében is, amelyeket esedékességükkor forintban köteles az adós teljesíteni, a vonatkozó árfolyam azonban előre nem ismert, az átszámítás konkrét adata az adott törlesztő részlet esedékességével határozható meg és rögzül az rPtk. 231. § (2) bekezdése szerint.

[50] Az előzőekben kifejtettek egyben szükségtelessé tették a felülvizsgálati kérelem további - idetartozóan a DH1. tv. 3. §-ára, az érvénytelenség jogkövetkezményeire való - hivatkozásainak vizsgálatát, amelyek túlmutattak a részítélettel elbírált kereset jogalapjának vizsgálatán.

[51] Utal végül a Kúria arra is, hogy az ügyben eljáró bíróságok egyebekben álláspontjukat a kölcsönszerződés létrejöttével és tartalmával kapcsolatban a felek ügyletkötéskori akaratáról, konszenzusáról, továbbá a szerződéses feltételekről nem az rPtk.

vagy az rHpt. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott szabályainak jogszabálysértő értelmezésével, hanem az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékok - a magánokiratba foglalt szerződés, a közjegyzői okirat és a meghallgatott tanúk vallomásának - értékelésével alakították ki, amelyhez figyelembe vették a felperes személyes meghallgatásának eredményét is. A felülvizsgálati kérelem ebből következően nem a megjelölt anyagi jogi jogszabálysértések miatt, hanem a bizonyítékok mérlegelésén keresztül, az rPp. 206. § (1) bekezdésére hivatkozással támadhatta volna az általa jogszabálysértőnek tartott ítéleti következtetést, abban a körben is, amelyet kifejezetten iratellenesnek tartott. Az rPp. megjelölt szabályára azonban a felperes nem hivatkozott a perorvoslati kérelmében, ami - a korábban már kifejtettek szerint - kizárta a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát ebben a körben.

- [52] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős részítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [53] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem alapján a felperes köteles megfizetni az alperes áfával növelt ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét, valamint az illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket [rPp. 270. § (1) bekezdés, 78. § (1) bekezdés, 1990. évi XCIII. törvény 59. § (1) bekezdés, 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés]. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a kifejtett ügyvédi tevékenység mérlegelésével a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései, 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg. A felülvizsgálati ügyérték - az illetékszámítás alapjaként is - a felperes keresettel megállapítani kért tartozása és az alperes nyilvántartása szerint fennálló tartozásának különbözetében volt meghatározható (12.287.567 Ft - 2.682.228 Ft).
- [54] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Veir. 29. § (1) és (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. május 26.

. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

A kiadmány hitelül: